

УДК 347.95:347.98

ВИКОНАННЯ УХВАЛ СУДУ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ПОРЯДОК ТА СУБ'ЄКТИ

Максим МАЙКА,

аспірант кафедри цивільного права та процесу
Львівського національного університету імені Івана Франка

SUMMARY

The paper highlights current issues and order of execution of court orders in civil proceedings outside Ukraine enforcement, analyzed the provisions of applicable law and made general description of the manner of implementation of court orders in civil proceedings Ukraine, the ways of optimization of legislation in that area.

Key words: execution of court orders civil process, decisions of law enforcement authorities, execution ruling.

АНОТАЦІЯ

В роботі висвітлено актуальні питання порядку та суб'єктів виконання ухвал суду у цивільному процесі України поза межами виконавчого провадження, проаналізовано положення чинного законодавства та здійснено загальну характеристику порядку виконання ухвал суду у цивільному процесі України поза межами виконавчого провадження, визначено шляхи оптимізації законодавства у вказаній сфері.

Ключові слова: виконання ухвал суду, цивільний процес, виконання ухвал правоохоронними органами, суб'єкт виконання ухвали.

Постановка проблеми. Чинне законодавство України передбачає реалізацію ухвал суду у цивільному процесу широким колом суб'єктів, в тому числі поза межами виконавчого провадження. Виконання окремої групи ухвал суду у цивільному процесі альтернативним суб'єктом, який відмінний від Державної виконавчої служби України та приватного виконавця, зумовлений специфікою вказаних судових актів та забезпечує реалізацію охоронної функції цивільного процесу, поширюючи вплив змісту ухвали на визначене коло суспільних відносин.

Визначення проблем механізму виконання ухвал суду у цивільному процесі поза межами виконавчого провадження та формулювання шляхів їх вирішення створює передумови для оптимізації законодавства у визначеній сфері, здійснення належної правозастосовчої практики, виконання завдань та функцій цивільного процесу.

Актуальність теми. Попри широке обговорення процедури виконання судових актів в Україні проблематика реалізації ухвал суду, виконання яких здійснюється поза межами виконавчого провадження, у теорії цивільного процесу є недослідженою. Водночас окремі особливості виконання ухвал про розшук відповідача, про застосування заходів процесуального примусу та забезпечення доказів висвітлені у роботах І.М. Лукіна, О.В. Дем'янової, О.І. Угриновської, Л.С. Лисенко [4]; проблеми реалізації ухвали про судове доручення знаходять своє відображення у роботах Зейкана Я.П., Оберковича П.Н. [3]; перелік органів альтернативного виконання судових актів запропоновано Власовим А.А. [1]. На момент публікації теоретичної розробки вимагають питання щодо виокремлення суб'єктів виконання ухвал суду, реалізація яких здійснюється поза межами виконавчого провадження, аналізу законодавчої процедури виконання таких ухвал.

Мета статті. На основі викладеного формуємо мету статті: встановити категорії суб'єктів, які здійснюють виконання ухвал суду у цивільному процесі України поза межами виконавчого провадження виконання, здійснити загальну характеристику процедури виконання вказаних ухвал, визначити шляхи оптимізації законодавства у названій сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з вимогами чинного процесуального законодавства поза ме-

жами виконавчого провадження здійснюється реалізація таких ухвал суду за правилами цивільного судочинства: ухвали про судове доручення (ст. 132 ЦПК України), ухвал про застосування заходів процесуального примусу (ст. 60 ЦПК України), ухвали про розшук відповідача, боржника або дитини (ст. 375 ЦПК України), ухвали про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції (ст. 158-1 ЦПК України), ухвали про примусовий привід на проведення судово-біологічної експертизи (ст. 146 ЦПК України), ухвали про призначення судової експертизи (ст. 144 ЦПК України), окремої ухвали суду (ст. 211 ЦПК України), ухвали про тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за кордон у разі вилучення паспортного документа (ст. 377-1 ЦПК України) [13].

Водночас звертаємо увагу на відсутність правового регулювання процедури та суб'єктного складу реалізації ухвали суду про забезпечення доказів та ухвали про тимчасове вилучення речей та документів (як наслідку невиконання ухвали про забезпечення позову), проте де-факто такі ухвали підлягають виконанню органом чи посадовою особою, визначеною судом, який постановив ухвалу.

Досліджуючи групу ухвал суду, які підлягають виконанню без участі посадових осіб органів Державної виконавчої служби України або приватних виконавців, доцільно виокремити ухвали, реалізація яких здійснюється правоохоронними органами. Окрім того, до суб'єктів виконання проаналізованої групи ухвал відносять органи судової влади (ухвала про судове доручення, про участь в судовому засіданні в режимі відеоконференції), судових експертів відповідної судової установи (ухвала про призначення судової експертизи), в той час як альтернативний суб'єкт виконання притаманний для окремої ухвали суду, оскільки в останньому випадку порядок реалізації такої ухвали залежить від її змісту. Враховуючи наявність значного кола суб'єктів виконання ухвал суду у цивільних справах, що зумовлюється особливостями предмету виконання ухвали, вважаємо необхідним проаналізувати особливості виконання ухвал суб'єктами, відмінними від державних та приватних виконавців.

Наділяючи правоохоронні органи повноваженнями забезпечення дотримання законності та правопорядку, за-

конодавець передбачає участь органів внутрішніх справ у процесі виконання судових актів (залучення працівників правоохоронних органів для забезпечення громадського порядку під час вчинення виконавчих дій), а в окремих випадках органи внутрішніх справ, їх посадові та службові особи є суб'єктами, наділеними повноваженнями примусового виконання ухвал суду у цивільних справах (виконання ухвали суду про привід свідка, розшук фізичної особи-боржника).

До категорії ухвал суду у цивільних справах, виконання яких здійснюється органами внутрішніх справ, автор відносить ухвалу суду про розшук відповідача, боржника або дитини, ухвалу про застосування заходів процесуального примусу, ухвалу про обмеження боржника у праві виїзду за кордон (у разі вилучення паспортного документа), окрему ухвалу суду.

З метою формування належного правового механізму виконання ухвал суду у цивільних справах правоохоронними органами доцільно визначити підзаконні нормативно-правові акти, які визначають участь правоохоронних органів у процесі виконання судових актів, та проаналізувати окрему правозастосовчу практику виконання вказаних ухвал суду.

Ухвала суду про розшук відповідача (постановлена за правилами ст. 78 ЦПК України) та ухвала суду про розшук боржника або дитини (постановлена за правилами ст. 375 ЦПК України) направляється судом для виконання у відповідний відділ органів внутрішніх справ на підставі п. 1.5 Порядку розшуку боржника – фізичної особи, затвердженого наказом МВС України від 27 серпня 2008 р. № 408 [8]. Згідно з п. 2.1 вказаного Наказу МВС органи внутрішніх справ зобов'язані завести розшукову справу, винести постанову про оголошення державного розшуку, приступити до розшуку відповідної особи протягом 10 днів з моменту отримання ухвали про розшук відповідача, боржника або дитини. Вважаємо, що строк для оголошення розшуку особи доцільно суттєво скоротити, адже несвоєчасне отримання інформації про місце проживання боржника створює перешкоди для примусового виконання рішень, а відсутність інформації про місце перебування дитини унеможливує виконання функцій нагляду органами опіки та піклування. Тому такий строк вважаємо необхідним скоротити до 1 доби, оскільки жодних обов'язків, які повинен виконати працівник органу внутрішніх справ на виконання ухвали на стадії підготовки до першочергових заходів, чинне законодавство не містить.

Заходи процесуального примусу, передбачені ст. 91 ЦПК України (видалення учасника цивільного процесу із залу судового засідання, привід) легітимізуються шляхом винесення судом відповідної ухвали та застосовуються уповноваженими службовими особами органів внутрішніх справ в порядку п. п. 2.6, 3.7 Наказу ДСА від 18 жовтня 2004 р. № 182/04 «Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення старшими судовими розпорядниками та судовими розпорядниками проведення судового засідання, їх взаємодії з правоохоронними органами» [7]. Судова практика визначає застосування права суду на видалення учасника цивільного процесу із залу судового засідання, як заходу процесуального примусу, шляхом постанови ухвали, резолютивна частина якої містить посилання на порядок фіксації правопорушення із подальшим вирішенням питання про притягнення винної особи до відповідальності. Наприклад, Ухвалою Золотоніського міськрайонного суду Черкаської області від 15 травня 2014 р. по справі № 695/16/14-ц зафіксовано факт вчинення стороною у справі дій, що свідчать про явну зневагу до суду та встановлених у суді правил, копію ухвали направлено судовому розпоряднику Золотоніського міськрайонного суду для складання протоколу про вчинення адміністративного

правопорушення, передбаченого ст. 185-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Зазначена практика правозастосування норм ст. 162 ЦПК України є правильною, оскільки згідно зі ст. 218-220 КУпАП протокол про вказане адміністративне правопорушення оформляється судовим розпорядником.

Щодо ухвали суду про привід свідка станом на сьогодні відсутній спеціальний нормативно-правовий акт, який регулює порядок приводу свідка в цивільному процесі, що створює перешкоди для належного виконання ухвали про привід. Порядок виконання ухвали про привід був визначений Наказом МВС № 864 від 28 грудня 1995 р. «Про затвердження Інструкції про порядок виконання постанов прокурорів, суддів, слідчих, органів дізнання і ухвал судів про привід підозрюваних, обвинувачених, підсудних, свідків і потерпілих», проте названа Інструкція втратила чинність на підставі Наказу МВС України від 5 серпня 2009 р. № 337, хоча судова практика априорі направляє ухвали про застосування приводу для виконання до органів внутрішніх справ. Наприклад, Ухвалу Луцького міськрайонного суду Волинської області про застосування приводу до відповідача від 18 грудня 2013 р. у справі № 161/7047/13-ц про виключення запису як батька з актового запису про народження дитини направлено для виконання до Луцького МВ УМВС України у Волинській області. Після направлення до органу внутрішніх справ ухвала про привід розглядається начальником органу внутрішніх справ, який повинен невідкладно забезпечити її точне виконання, встановлюється особа, яка підлягає приводу, після чого здійснюється оголошення ухвали про привід.

Крім того, для виконання до органів внутрішніх справ направляється ухвала про примусовий привід сторони на проведення судово-біологічної (судово-генетичної) експертизи у справах про визнання батьківства, материнства, винесена в порядку застосування заходів процесуального примусу, та ухвала про примусове направлення фізичної особи на судово-психіатричну експертизу у справах про визнання особи недієздатною чи обмеження дієздатності фізичної особи. Хоча положеннями чинного ЦПК України не передбачено безпосереднього суб'єкта виконання зазначених ухвал, судова практика обумовлює реалізацію таких ухвал шляхом застосування примусу органами внутрішніх справ. Зокрема, Ухвалою Корольовського районного суду м. Житомира від 27 травня 2013 р. у справі № 296/3217/12-ц про визнання батьківства та стягнення аліментів застосовано привід відповідача для проведення судово-генетичної експертизи у приміщення відділення судово-медичної генетичної ідентифікації Київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи, копію ухвали для виконання направлено Дніпровському РВ УМВС України м. Києва. Варто звернути увагу, що жодним нормативно-правовим актом не передбачено застосування сили та спеціальних засобів до особи, яка підлягає приводу, а відповідальність за невиконання ухвали про привід обмежується ст. 185 КУпАП (непокоя законній вимозі працівника правоохоронного органу). Разом з тим, відсутність механізму застосування сили та спеціальних засобів, на нашу думку, перешкоджає забезпеченню явки особи, яка підлягає приводу, що тягне за собою унеможливлення вчинення процесуальної дії (допиту) у справі, де постановлена ухвала про привід, тому доцільним є доповнення ЦПК України положеннями про строк, порядок та спосіб виконання ухвали суду про привід свідка чи сторони по справі, яка ухвиляється від проведення судової експертизи, або ж затвердження відомчої інструкції, нормами якої регламентуються встановлені правовідносини.

Ухвала суду про обмеження боржника у праві виїзду за кордон на підставі п. 11.1.2 Наказу Міністерства юстиції

Україні від 2 квітня 2012 р. № 512/5 «Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень» створює для ДМС України (яка функціонує в структурі МВС України) обов'язки щодо вилучення паспортного документа боржника у випадку, визначеному вказаною ухвалою [6]. Проте положеннями наведеного Наказу не передбачено процедури вилучення паспортного документа, механізму притягнення до відповідальності боржника за необґрунтовану відмову видачі паспорта, що створює передумови для ухилення боржника від виконання ухвали суду про обмеження в праві виїзду за кордон, нівелює правові наслідки ухвали.

Нормами ст. 211 ЦПК України визначено, що суд має право, виявивши під час розгляду справи порушення закону і встановивши причини та умови, що сприяли вчиненню порушення, постановити окрему ухвалу і направити її відповідним особам чи органам для вжиття заходів щодо усунення цих причин та умов.

Окрема ухвала суду у цивільному процесі направляється до органів внутрішніх справ у випадку виявлення судом, під час судового розгляду справи, ознак кримінальних чи адміністративних правопорушень або у разі встановлення судом порушень законодавства службовими особами органів внутрішніх справ. У першому випадку органи внутрішніх справ уповноважені розглянути окрему ухвалу суду в порядку КУпАП або КПК України, скласти протокол, винести постанову про адміністративне правопорушення або внести відомості до ЄДРДР та розпочати досудове розслідування (наприклад, на виконання Окремої ухвали Апеляційного суду Житомирської області від 31 липня 2014 р. по справі № 0603/2-1006/11, зміст якої містить посилання на підробку підпису сторони по справі, Бердичівським МВ УМВС внесено відомості до ЄДРДР про діяння, яке включає ознаки злочину, передбаченого ст. 358 КК України «Підроблення документів»), в другому випадку – окрема ухвала суду на підставі п. 2.2 Наказу МВС України від 12 березня 2013 р. № 230 «Про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України» є підставою для обов'язкового проведення службової перевірки (наприклад, на виконання Окремої ухвали Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області від 29 травня 2011 р. по справі № 607/12344/11-ц, зміст якої містить посилання на неналежне виконання обов'язків працівниками правоохоронних органів, УМВС України в Тернопільській області проведено перевірку та притягнуто винних працівників міліції до відповідальності).

Досліджуючи процедуру виконання ухвал суду про судове доручення, звертаємо увагу на застосування норм зазначеного правового інституту здебільшого з метою допиту свідка чи отримання пояснень від сторони по справі на території, відмінній від території юрисдикції суду, який постановив ухвалу. Водночас у зв'язку із змінами, внесеними до ЦПК України Законом № 5041-VI від 4 липня 2012 р. щодо можливості участі у судовому засіданні в режимі відеоконференції, з метою реалізації принципу процесуальної економії вважаємо доцільним надавати перевагу у практиці правозастосування отриманню пояснень від учасника судового процесу шляхом відеоконференції, а не направленню судового доручення. Проте інститут судового запиту доцільно застосовувати у процесі розгляду справ з іноземним елементом, оскільки матеріально-технічна база або ж специфіка обладнання іноземних судових установ в окремих випадках може не забезпечувати синхронізацію відомостей з автоматизованими системами, які використовуються органами судової влади в Україні. Іншою проблемою виконання ухвал суду про судове доручення є відсутність регламентованого строку виконання доручення. Наприклад, Ухвалою Тальнівського районно-

го суду Черкаської області від 10 лютого 2015 р. по справі № 704/43/15-ц про позбавлення батьківських прав направлено судово доручення Хальвачаурському районному суду м. Батумі, Грузія, про допит відповідача щодо обставин справи. 24 жовтня 2015 р. зазначену Ухвалу повернуто у зв'язку із неможливістю її виконання через відсутність відповідача за зареєстрованим місцем проживання на території Грузії. Відсутність строків виконання ухвали про судовий запит про надання правової допомоги створює передумови для безпідставного затягування судового розгляду. На нашу думку, такого роду зволікання із виконанням судових доручень слід вирішувати шляхом внесення окремих пунктів про строк виконання ухвали про судово доручення під час укладення міжнародних договорів про правову допомогу.

Новелою правової системи держави стало впровадження практики проведення судових засідань у режимі відеоконференції. Виконання ухвали про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції здійснюється в порядку ч. 5 ст. 158-1 ЦПК України, згідно з положеннями якої копія ухвали про участь особи у судовому засіданні в режимі відеоконференції негайно надсилається до суду, який зобов'язаний організувати її виконання. Правове регулювання порядку організації відеоконференції здійснено нормами Інструкції про порядок роботи з технічними засобами відеозапису ходу і результатів процесуальних дій, проведених у режимі відеоконференції під час судового засідання, яка затверджена Наказом ДСА України від 15 листопада 2012 р. № 155 [10]. Положеннями наведеної Інструкції визначено дії працівників органів судової влади, які спрямовані на реалізацію ухвали про участь особи у судовому засіданні в режимі відеоконференції. До таких дій належать: перевірка справності технічних засобів відеозапису, фіксація процесуальних дій, проведених у режимі відеоконференції, створення архівної та робочої копії відеозапису процесуальної дії.

Згідно зі ст. 144 ЦПК України ухвала про призначення судової експертизи направляється для виконання до відповідної експертної установи. Належне виконання ухвали суду про призначення експертизи включає надання відомостей, які дають змогу з'ясувати обставини, що мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо. Судова практика вказує на проблеми, пов'язані із виконанням ухвали суду про призначення експертизи, у зв'язку із ненаданням експерту потрібних відомостей, предметів або зразків. Наприклад, виконання Ухвали Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області про призначення судово-економічної експертизи від 8 квітня 2012 р. у справі № 607/67395/12-ц Тернопільською філією КНДІСЕ не здійснено через ненадання сторонами по справі оригіналів розрахункових документів та договорів. З метою забезпечення належного проведення судової експертизи вважаємо необхідним внести доповнення до Постанови Пленуму ВСУ від 12 червня 2009 р. № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції», якими рекомендувати судам під час вирішення питання про призначення експертизи заслуховувати думку експерта щодо формулювання питання, яке потребує з'ясування, та переліку відомостей, речей та зразків, які необхідні для проведення відповідної експертизи.

Слід звернути увагу, що чинне законодавство не визначає процедури виконання ухвали суду про витребування доказів, обмежуючись лише нормами ст. 137 ЦПК України, які зазначають, що докази, які вимагає суд, направляються до суду безпосередньо, суд може також уповноважити заінтересовану особу, яка бере участь у справі, отримати доказ для представлення його суду.

Судова практика застосування норм інституту забезпечення доказів виходить із необхідності самостійного

визначення судом, який виніс ухвалу про забезпечення доказів, суб'єкта її виконання. Зокрема, Ухвалою Вінницького районного суду Вінницької області про забезпечення доказів по справі № 128/816/15-ц від 3 квітня 2015 р. витребувано з Вінницької районної державної нотаріальної контори та Ямпільської державної нотаріальної контори Вінницької області копії матеріалів спадкової справи, копію ухвали для виконання направлено у відповідні нотаріальні контори, попереджено про відповідальність за неподання доказів; Ухвалою Пустомитівського районного суду м. Львова у справі № 450/1575/14-ц від 6 лютого 2015 р. витребувано з архіву ДП «Укрпошта» ЦПЗ № 1 оригінали відомостей на виплату пенсій, соціальних допомог за формою В-М за період 2010–2013 рр., виконання ухвали покладено на уповноважену особу підприємства поштового зв'язку.

Відсутність регламентованого законодавством порядку виконання ухвали про застосування названого виду забезпечення доказів створює передумови для знищення чи фальсифікації доказів. У частині випадків невиконання такої ухвали суду перешкоджає встановленню фактичних обставин справи, і, як наслідок, призводить до неправильного застосування норми матеріального права, що, в свою чергу, тягне скасування рішення суду та направлення справи на новий розгляд судом касаційної інстанції (Ухвала ВСУ у справі № 6-10793св10 від 13.10.2010). На підставі аналізу судової практики вважаємо необхідним встановити відповідальність за невиконання ухвали про витребування доказів. Вважаємо, що законодавцю необхідно передбачити відповідальність за ненадання чи необґрунтовану відмову від надання доказів за вказаною ухвалою суду, визначити механізм виконання ухвал суду про забезпечення доказів за правилами виконавчого провадження, віднести такі ухвали до числа виконавчих документів, а також встановити механізм обшуку та виїмки забезпечуваних доказів-документів.

Таким чином, проведеним дослідженням процедури виконання ухвал суду поза межами виконавчого провадження встановлено загальні та спеціальні особливості реалізації окремої групи судових актів, визначено суб'єктний склад правовідносин у сфері виконання зазначених судових актів, проаналізовано недоліки чинного законодавства та практики правозастосування і вказано шляхи їх усунення.

Функціонування належного механізму виконання ухвал суду у цивільних справах сприяє реалізації принципу процесуальної економії, сприяє встановленню фактичних обставин справи, саме тому законодавцю слід акцентувати увагу на створенні ефективного механізму правового регулювання виконання ухвал суду у цивільному процесі та інституту правових норм, що регулюють порядок виконання визначених ухвал поза межами виконавчого провадження, а подальші дослідження у вказаній сфері здійснювати у напрямку визначення порядку та способу виконання названої групи ухвал, диференціювання предмета виконання судових актів, правового статусу учасників цивільного процесу на стадії виконання ухвали суду.

За результатами проведеного дослідження правової теорії та практики виконання ухвал суду поза межами виконавчого провадження формуємо наступні висновки:

1. Чинне законодавство України передбачає виконання поза межами виконавчого провадження ухвали про судове доручення, ухвал про застосування заходів процесуального примусу, ухвали про розшук відповідача, боржника або дитини, ухвали про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції, ухвали про примусовий привід на проведення судово-біологічної експертизи, ухвали про призначення судової експертизи, окремої ухвали суду, ухвали про тимчасове обмеження боржника в праві виїзду за кордон у разі вилучення паспортного документа.

2. Суб'єкт реалізації зазначених ухвал включає: органи внутрішніх справ, органи судової влади, судові експерти відповідної судової установи або ж альтернативний суб'єкт виконання, який притаманний для окремої ухвали суду.

3. З метою оптимізації механізму правового регулювання процедури виконання ухвал суду у цивільних справах формуємо наступні пропозиції:

- доповнити ЦПК України положеннями про строк, порядок та спосіб виконання ухвали суду про привід свідка чи сторони по справі, яка ухвиляється від проведення експерти, або ж затвердити відомчу інструкцію, нормами якої регламентувати встановлені правовідносини;

- доповнити положення міжнародних договорів про правову допомогу положеннями про строк виконання ухвали про судове доручення;

- з метою реалізації принципу процесуальної економії вважаємо доцільним надавати перевагу у практиці правозастосування отриманню пояснень від учасника судового процесу шляхом відеоконференції, а не направлення судового доручення;

- внести доповнення до Постанови Пленуму ВСУ від 12 червня 2009 р. № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції», якими рекомендувати судам під час вирішення питання про призначення експертизи заслуговувати думку експерта щодо формулювання питання, яке потребує з'ясування, та переліку відомостей, речей та зразків, які необхідні для проведення відповідної експертизи.

Список використаної літератури:

1. Власов А.А. Процессуальные новшества / А.А. Власов // Юридическая практика. – 2007. – № 24 (494). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yurpractika.com/article.php?id=10007467>.

2. Гаврік Р.О. Законна сила судових рішень у цивільних справах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Р.О. Гаврік. – Х., 2010. – 15 с.

3. Зейкан Я.П. Недоліки законодавчого регулювання цивільного процесу / Я.П. Зейкан // Вісник Верховного Суду України. – 2003. – № 2(36). – С. 52–55.

4. Лисенко Л.С. Процесуальна форма вирішення питання щодо забезпечення доказів / Л.С. Лисенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 88. – С. 74–77.

5. Лисенко Л.С. Ухвали в цивільному процесі України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Л.С. Лисенко. – К., 2012. – 19 с.

6. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства юстиції України від 2 квітня 2012 р. № 512 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення старшими судовими розпорядниками та судовими розпорядниками проведення судового засідання, їх взаємодії з правоохоронними органами: Наказ ДСА від 18 жовтня 2004 р. № 182/04 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Про затвердження Порядку розшуку боржника – фізичної особи: Наказ МВС України від 27 серпня 2008 р. № 408 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України: Наказ МВС України 12 березня 2013 р. № 230 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Про затвердження Інструкції про порядок роботи з технічними засобами відеозапису ходу і результатів про-

цесуальних дій, проведених у режимі відеоконференції під час судового засідання: Наказ ДСА України від 15 листопада 2012 р. № 155 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. Талан Л.Г. Реалізація судових рішень у виконавчому провадженні [Текст]: автореф. дис./канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л.Г. Талан . – Х., 2012 . – 19 с.

12. Фурса С.Я. Виконавче провадження в Україні : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / С.Я. Фурса, С.В. Щербак ; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. – К. : Атіка, 2009. – 480 с.

13. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–42. – ст. 492. [Електронний ресурс] / режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

